

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за лекара среза тимочког Д-р Владимира П. Поповића, бив. среског лекара, и за лекара среза моравичког Д-р Драгутина Т. Владисављевића, лекара среза драгачевског, по молби.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. августа 1909. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Радисав Јаковљевић, лекар среза моравичког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. августа 1909. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

КАЗНЕНА ЗАСТАРЕЛОСТ И ЊЕНА ПРИМЕНА КОД ИСТУПНИХ ДЕЛА

(СВРШЕТАК)

Као акти *ислеђења* или *гоњења*, којима се прекида застарелост у кривичном предмету, у опште сматрају се сва она дела, која теже да утврде дело и пронађу кривца, било у каквој одређеној или неодређеној личности. То су акти који бивају час *in rem*, као што су излазак на лице места, вештачење, час *in personam* као позивање појединих лица да предстану власти, једном речи акти који теже да истраже и уједине елементе доказа, такви као извиђај на лицу места, претрес, узапћење предмета, испит сведока, па и сама од-

лука о кривичној одговорности. То су акти *ислеђења* којима се прекида застарелост по закону, о којој специјално говоримо, у примени § 396. кр. зак. и који потсећају на успомену деликта. Само такви акти власти, под условом да су уредни и извршени са свима битним формалностима, које закон прописује, и од надлежне иследне власти, могу се по цитираном § 396. кр. зак. сматрати као „дела која је власт предузела“, којима се прекида застарелост по овом §-у. Никакви други акти, као што су н. пр. поменути забелешка на актима о позивању сведока, тражење каквог извешћа, без уредног доказа о томе да је исто и извршено, не могу се сматрати по овом законском пропису као дела којима се прекида застарелост и по томе и не утичу на њено трајање.

Прекид застарелости чини бескорисним размак времена, које је већ протекло, тако да нова застарелост треба да почне од последњег дела којим је она прекинута, али ни оно не може модификовати њено трајање, које је закон у опште одредио за какво кривично дело. Прекидни акт или дело којим почиње нова застарелост продужава периоду застарелости за онолико време колико је закон у опште одредио, а то је три месеца код иступних дела; и ако у том року нове застарелости, која почиње од последњег дела којим је застарелост прекинута, не буде никакве друге акције, дело ће застарити по истеку овог новог периода од три месеца.

Акти *ислеђења* којима се прекида казнена застарелост имају *абсолютно* дејство и *безличан* карактер; они прекидају застарелост, баш да су управљени против *неизвесног* лица; они је прекидају, баш и ако нису били *саопштени* оптуженоме; они је прекидају према свима оптуженима, ма да су били управљени против само једнога. Диста сваки акт *ислеђења* и *гоњења* кривца, који по сили законске претпоставке, одржава правно успомену на деликт, и по том потребу примера, треба да спречи ток застарелости према

свима лицима која су учествовала у кривичном делу, баш и тада кад би она била још непозната или баш била још и не извештена.

* * *

Изложићемо још само неколике сумарне напомене о застарелости *права извршења пресуда* и завршити ова разматрања § 396. кр. зак. о коме смо специјално говорили у овој расправи.

Казне изречене одлукама или пресудама које доносе било обични или изузетни судови, гасе се кад су остале без ефективног извршења за извесно време. Овде, то није право *гоњења*, већ право казног *извршења* које се гаси застарелошћу, зато што није било извршено у року који је закон утврдио.

Овај принцип о застарелости осуде усвојио је и наш законодавац у § 79. крив. зак. који садржи одредбу о застарелости осуде за преступна дела и злочинства, и у § 396. крив. зак. у коме је одредба о застарелости пресуде за иступна дела, која специјално разматрамо.

Застарелост се по овом законском пропису примењује на све казне које се изричу пресудама за иступна дела: како на казне *лишења слободе* тако и на *новчане казне* које се изричу овим пресудама за ова дела.

Трајање ове застарелости регулише последњи став § 396. кр. зак. који гласи: „кад застари пресуда, којом је ко за *иступљење осуђен*, неће се извршавати; а она ће застарити за онолико време, за колико би застарело и само учињено *иступљење*, за које је кривац осуђен, *рачунајући* од дана кад буде пресуда *извршена*, или ако после тога кривац *побегне* из руку власти, од дана кад *побегне*“.

Логички, као почетак рока застарелости казне треба сматрати дан кад је осуда постала *извршена*, јер од овога датума настаје право *извршења*; од овога датума дакле застарелост *јавне акције* престаје и застарелост *казне* треба да почне тећи,

Ну, овде има извесних тешкоћа које се тичу изречене, но, не саопштене пресуде осуђеном, противу које има места жалби вишој инстанцији, а то је првостепеном суду по §§ 15. и 16. полициј. уредбе. Дешавало се да је изречена пресуда за какву иступну кривицу над каквим оптуженим лицем, којом се оно осуђује за исту, али је ова пресуда остала несаопштена осуђеном за дуже време од три месеца, рачунајући од датума изрицања пресуде. Пресуда је н. пр. изречена 15. Марта т. г. али из буди којих узрока остала не саопштена осуђеном лицу све до 20. Јуна т. г. када му је саопштена, ну, после рока од три месеца одређеног за застарелост иступних дела. Хоће ли се моћи извршити ова пресуда кад постане извршна и може ли она постати у опште извршна, кад је само дело застарело?

Из цитираног става § 396. крив. зак. видимо, да застарелост пресуде за иступна дела почиње тећи „од дана кад пресуда буде извршна.“ Зна се да пресуда постаје извршна у ова два случаја: а) кад није било жалбе на изречену пресуду од ниједне интересоване стране т. ј. ни осуђеног, ни тужиоца у року од три дана по саопштењу пресуде, — §§ 15. и 16. полицијске уредбе, по истеку овога рока, ако је у опште имало места жалби по овим законским прописима, јер за дела за која закон не доноси казну већу од три дана затвора или новчану казну већу од тридесет динара и нема места жалби;

б) кад надлежна виша инстанција, а то је првостепени суд одобри пресуду полицијске и општинске власти за ова дела.

Застарелост пресуде у првом случају, по цитираном § 396. кр. зак. тече од датума истега рока за жалбу противу пресуде, јер је она тада постала извршна, т. ј. пошто овај рок за жалбу од три дана истече, а жалбе није било. У другом случају, застарелост пресуде тече од датума одлуке првостепеног суда којом је одобрена пресуда полицијске или општинске власти за иступно дело, јер је тада постала извршна ова пресуда. Ово је са свим јасно, и не подлежи сумњи.

Ну, у случају који смо навели пресуда није ни постала извршна, а подлежи жалби, јер није била ни саопштена туженоме одмах, већ саопштена тек по истеку три месеца рачунајући од датума изрицања пресуде, за које време застарева по првом ставу § 396. крив. закона и само иступно дело за које је изречена пресуда. Међу тим као што смо видели, као почетак рока застарелости пресуде закон узима дан кад је пресуда постала извршна, кога у овоме случају и нема јер је пресуда још неизвршна. Хоће ли се и у том случају узети да је застарела ова пресуда, и ако није извршна, јер није била саопштена осуђеном, и може ли се она у опште и извршити, баш и ако осуђени, коме је она саопштена по истеку три месеца од датума пресуде не изјави жалбу против исте? Другим речима, шта ће бити са застарелошћу изречене *но још неизвршне* пресуде и како ће се она рачунати?

Законодавац о томе ћути у последњем ставу § 396. кр. зак. у коме је реч о за-

старелости пресуде и одређењу почетка рока ове застарелости, али се и ово питање ипак може правилно решити кад се добро размисли први одељак § 396. кр. зак. и имају на уму начела о застарелости, која смо раније излагали. Видели смо, да овај први одељак § 396. предвиђа прекид застарелости јавне акције овим речима: „делом које је власт по истом предмету предузела“. И само изрицање пресуде по свршеном ислеђењу, сматра се као дело којим се прекида застарелост у ислеђењу, од кога дела, т. ј. изрицања пресуде тече нова застарелост. По томе дакле, ако је ова нова застарелост која тече од датума изрицања неизвршне пресуде, била прекинута у *оном међувремену* од изрицања, па до саопштења пресуде осуђеном лицу каквим пуноважним актом власти, која је пресуду изрекла, н. пр. уредним позивањем осуђеног, извршеног са свима потребним формалностима, то и ако је само саопштење пресуде осуђеном извршено *после три месеца* од датума изрицања пресуде, таква пресуда није застарела и може се извршити кад постане извршна. Све ово разум се под претпоставком да о овој радњи позивању осуђеног ради саопштења пресуде, *има уредног доказа у актима*, и да од дана позивања па до дана саопштења пресуде осуђеном није протекло више од три месеца, јер ће у противном случају застарити таква пресуда.

И ако дакле законодавац говорећи о застарелости пресуде у последњем ставу § 396. кр. зак. ништа не говори о рачунању рока ове застарелости у случају о коме је реч, т. ј. изречене *а не извршне* пресуде, ипак се, као што смо видели, ово питање може решити по првом ставу § 396. који говори о застарелости јавне акције код иступних дела у опште.

Милош М. Станојевић
судија.

О САСЛУШАЊУ ОКРИВЉЕНОГ

(НАСТАВАК)

Особита опасност од тако изнуђеног признања окривљеног лежи у томе, што оно може врло често бити неистинито дато. Иследник може бити у заблуди, поћи од погрешних претпоставака, и створити неосновано уверење, да је окривљени учинилац извесног дела, ма да овај то није. Он ће употребити, у инквизиторском поступку, сва средства да то своје уверење стави на чврсту основу, коју ће имати у признању окривљеног. Колика је опасност у таквом признању окривљеног за његову осуду види се по томе, што признање може бити дато неистинито, под недопуштеним утицајима иследника, ма да га окривљени слободно и својевољно не би био дао. С тога државна власт има да избегне све, чиме би се признање окривљеног могло означити као изнуђено.

Такво неистинито признање, које се сматра за истинито служи у даљој расправи кривичног процеса за основицу

суђења и одводи осуди окривљеног, ма да он није учинилац дела.

Особита опасност од таквог признања постоји и у погледу изнуде признања у погледу извесних околности, које служе за тежу квалификацију кривичног дела, на име код крађе, да ли је крађа извршена на овај или онај начин, у ово или оно време, у овој или оној вредности, где од ове отежавне околности, коју окривљени признаје као истиниту, зависи његова строжа или блажа осуда. Инквизиторски поступак, којим управља иследник, може почивати на заблуди иследниковој о томе факту и одвести неправедној осуди окривљеног, ако он призна све онако, како иследник хоће да утврди. С тога се објективна, акuatorска метода има овде претпоставити, јер она не трпи никаква предубеђења иследникова, већ тражи објективно утврђење фактичног стања у свима правцима и тек по том осуди онога лица, за које постоји несумњив доказ његове кривичне одговорности, а не онога лица за које постоји само субјективно веровање иследниково о његовој кривици.

II

Као што смо поменули утицај акuatorске методе у ислеђењу, која има свој извор у Code d'insr. crim., није остао без дејства и на наше позитивно законодавство.

Одредбе нашег законика о кривичном судском поступку, које говоре о саслушању окривљеног налазе се у гл. XII., у §§ 141—155 под насловом „О испиту обвињеног“.

Нас не интересују на овом месту све одредбе ове главе, већ поглавито неколико њих, управо оне, у којима су утврђени принципи о саслушању окривљеног.

Анализа ових одредаба изнеће нам какав је принцип заступљен у нашем поступку.

Основни принцип постављен је у § 141. који вели: да иследник „саслуша обвињеног с једнаком ревносту, како о ономе што га обвињује, тако и о ономе, што га оправдава“.

Ово наређење доведено у везу с § 5. кр. суд. пост. који вели да су иследници „дужни старати се, да невини не буду гоњени, а повини да не избегну заслужену казну“, очигледно нам представља, да је у нашем поступку заступљен принцип акuatorски т. ј. саслушање окривљеног у циљу његове одбране од оптужења, којим га истражна власт терети на основу доказа, које је против њега утврдила. Циљ овога саслушања није прибављање признања окривљеног о његовој кривичној одговорности.

Ово се још боље види из 2-ог става § 144. који вели, да иследник „треба у питањима све основе подозрења или доношења да исцрпи, како би обвињени имао прилику на свако одговорити и правдати се.“

Овај захтев законодавчев, да се окривљеном створи могућност да се *иправда* од основа подозрења, који против њега стоје, да је учинилац извесног дела, очигледно доказује, да овде имамо посла са оптуж-

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

ним принципом. То се види нарочито из израза „све основе подозрења“, у које по смислу нашег законика не долази признање окривљеног, које се сматра као потпуни доказ против њега (§ 225.) против кога нема он шта да се бори; он је тај доказ против себе навео и нема шта да се од истог правда.

Овај оптужни принцип, постављен у §§ 5. 141. и 144. кр. суд. пост., добио је своју санкцију у наређењима §§ 144. 145. и 147. кр. суд. пост. који изближе одређују методу, којом се има иследник да руководи при истрази, проводећи аукторски поступак против окривљеног.

На име § 145. став I. наређује, да иследник мора окривљеном питања тако постављати да иста буду јасна, разгветна и опредељена, да би их окривљени могао добро разумети и на њих одговорити.

Оваква наредба законодавчева јасно испољава његову тенденцију оваквог саслушања, којим се хоће да створи окривљеном могућност да се брани од основа подозрења, који су против њега изнети.

Ово се види и из тога, што § 145. доноси ово наређење после опште, генералне наредбе у § 144., да иследник пусти окривљеног да сам „целу ствар у свези и потпуно исприча“, па тек по том да му ставља питања, чију природу одређује § 145.

За тим долази још и § 147. који говори непосредно о прибављању признања од окривљеног, и ставља општу забрану изнуде признања. Тај § вели, да није слободно т. ј. забрањено је окривљеног на признање наводити обећањем, претњом или другим принудним средствима. Поред тога ово законско наређење забрањује и одуговлачење истраге у том циљу, да би се само у току дуже истраге окривљени принудно на признање. Као допуна овог наређења служи и § 156. а кр. суд. пост., који одређује рокове, у којима се кривично ислеђење има свршити.

Ова законска забрана, која се тиче поступка при саслушању, нашла је и своју казнену санкцију у § 122. казн. зак., који кажњава повчано или лишењем звања оног чиновника, који незаконито принуди кога, да што год трпи или учини, дакле онога, који принуди окривљеног да призна кривицу, или који дужим истражним притвором, простим триљењем овога, изнуди окривљеном признање.

Употребљени изрази у § 147.: „обећањем“, „претњом“, „другим принудним средствима“, и „одуговлачити испит“, потребују ближег објашњења.

Обећање претпоставља уверавање окривљеног од стране иследника, да ће за њ бити корисније да призна кривицу. То је минимум. Али обећање може садржавати у себи и зајемчавање других материјалних или нематеријалних користи на пр. обећање извесне суме новаца, да прими кривицу на себе, да би спасао другог од кривичне одговорности или обећавање каквих личних бенефиција. Ствар иследникова није, да испитује шта је за окривљеног боље, да ли да призна или не кривицу; он има само да испита и утврди све оно што стоји против окривљеног и

што иде њему у одбрану; окривљени пак има сам да оцени, шта је за њ корисније: признање или порицање кривице. Иследник често пута може бити заведен погрешном оценом, и несумњиво оштетити окривљеног, ако би га обећањем навео на признање. С тога законодавац с пуним правом забрањује употребу обећања. То се већ противи оном општем достојанству државе, у чије име законодавац вели у § 142, да иследник треба окривљеног „са пристојношћу и трпљивошћу да саслуша“, а обећавање каквих користи од стране државног иследника окривљеном не би се пристојало државном аукторитету.

Што се тиче претње као средства изнуде признања ваља напоменути, да она мора садржавати у себи угрожавање окривљеног каквим душевним или телесним злом, ако кривицу не призна, на име и поглавито пређење окривљеном да ће бити стављен на муке, да ће га тући жилом или дачићима с песком, да ће му метути лисице на руке, везати га у кврге и т. п. Претња претпоставља дакле извесно зло, извесну непријатност за окривљеног, која му непосредно у будућности предстоји, да је поднесе, ако не призна кривицу. Она не сме бити извршена, јер чим је тај случај онда имамо већ принуду, која је обухваћена у појму израза „другим принудним средствима“.

Под „принудним средствима“ ваља разумети сва средства, којима се окривљени присиљава да призна кривицу. Овде долазе сва напред поменута средства, којима иследник „прети“ окривљеном да призна кривицу, ако се она примене, поглавито дакле сва телесна и душевна мучења у циљу изнуде признања.

На овом месту ваља нарочито расправити питање о употреби *хипнозе* у крив. суд. поступку, као средства прибављања *истинитог* признања. Питање је дакле о томе: је ли *хипноза* принудно средство или не, да ли је она дакле допуштена или не. У нашем законнику нема изречног помена о томе. Писци, који су третирали питање о саслушању окривљеног, нису се овога питања дотicali. Пракса једног преког суда из недавне прошлости упознала нас је с једним случајем, где је учињен покушај, да се помоћу *хипнозе* сазна материјална истина, не да се изнуди неистинито, лажно признање. За нас је равнодушно питање, какво се признање хтело: лажно или истинито; тежиште је питања у допуштености или недопуштености *хипнозе*.

И ако је ово питање од велике важности њега до данас није теоријски нико код нас расправљао.

Једини, који је ово питање научио код нас покренуо јесте Др мед. психијатра Војислав М. Суботић, који је 1907 на конгресу у Амстердаму истакао питање о томе: да ли је лекарима, по наредби истражне власти, допуштено применити *хипнозисање*, у циљу добијања истинитог признања од окривљеног; да ли је дакле *хипнозисање* допуштено као истражно доказно средство?

У дискусији по том предмету, која је оштампана на стр. 872 књиге „1er congrès international de psychiatrie, de neu-

rologie, de psychologie et de l'assistance des aliénés. Amsterdam, 2—7 September 1907.; Amsterdam 1908., учествовала су 4 лица, од којих су v. Hagen и v. Reuterghem истакли мишљење, да је недопуштено употребити *хипнозу* као доказно средство у истрази. Ипак је г. Hagen навео, да је у Холандији, пре више година, примењена *хипноза* једном као доказно средство.

Дефинитивно решење и одлука није донета по овом питању.

Од примене *хипнозе* у поменутом случају (1899) прошло је неколико година, док је Министар Унутрашњих Дела (г. Стојан М. Протић) ово питање решио у смислу недопуштености употребе *хипнозе* као истражног средства ради сазнања учиниоца кривичног дела.

Прописујући правила о притвореницима и осуђеницима код полицијских и општинских власти, од 15. маја 1906. г. ПБр. 10639. (Зборник 61 стр. 218. сл.) т. ј. блажи поступак о поступању са овима издан на основу § 20. и 312. казн. зак. и § 136. крив. суд. пост., министар је у чл. 19. издао и следеће наређење, које се непосредно тиче саслушања окривљеног. Он вели:

„Према притвореницима не смеју се предузимати никакве мере, па ма у коме облику било, којима би се ишло на то, да се они силом нагнају на признање“.

За тим у 2-ом ставу истог члана вели:

„Физички насртаји, *хипнозисање*, намерна кињења и мучења, која би иследници и служитељи предузимали према притвореницима, строго ће се казнити административно дисциплински, а према величини кривице и по кривичном законнику“, чиме је несумњиво утврђено напред истакнуто гледиште, да *хипнозисање*, као принуда у циљу признања може бити кажњиво по казном законнику.

Интересна је ствар овде та, што је реч „*хипнозисање*“ штампана у службеним новинама курзивом. Свакојачко с тога, да би се истакла ова новина, о којој закон о кривичном поступку ништа изреком не говори, и што у опште овом наређењу које се тиче чисто ислеђења није било места у овим правилима.

Али ни после ових правила нико од позваних у науци није ово питање научно третирао. Ја га овде наравно само овлаш додирујем у општем излагању ове расправе. (НАСТАВИЋЕ СЕ)

Д-р Д. М. Суботић.

ИСТРАГА ЗЛОЧИНА

Michel Bodeux

(СВРШЕТАК)

Секција дефинише смрт и утврђује јој време према стању стомака, бешике итд.

Да би секција у истини била од користи, потребно је да се врши пажљиво, скруполозно и детаљно. Врло често, међутим, она се врши површно. Нису ли лекари једном приликом тврдили, да је излишно вршити секцију једног убијеног детета само зато што дете, по обичају, стално једе, те због тога стање његовог

стомака не може пружити никаквих корисних података!

— Свака судско-медицинска секција — вели Vibert — треба да се изврши потпуно, т. ј. сви органи треба да буду испитани и описани у протоколу. Ово правило апсолутно је, и примењује се и на оне случајеве, у којима је смрт очигледно наступила услед повреде каквог засебног органа. Јер, може се доцније појавити извесно питање, које се не би могло решити без овог констатовања. Тако се, н. пр. у току истраге или на самом претресу — дакле пошто је секција већ извршена и леш погребен — могу лекару поставити ова питања: је ли жртва била пијана у моменту смрти; да ли је што јела пред смрт и на које време; да ли је било трагова од тог и тог хроничног запаљења: да ли су се на жени налазили трагови старијег порођаја? ит.д. ит.д.

Један убица убио је једну младу девојку. На глави жртве налази се рана од куршума који је ушао с једне и изишао на другу страну. Утврђено је, међутим, несумњиво, да су се чула два пуцња, док се никаква друга рана не види. Да ли је жртва остала мртва само услед једног пуцња? Секција је све објаснила. Она је очигледно доказала, да је први куршум ударио с десне и изишао на леву страну, и да је други прошао кроз већ створени отвор и задржао се у мозгу, где је и нађен. Треба само замислити колику важност може имати слична констатација у случајевима, у којима су двојица нападача били снабдевени оружјем разног калибра.

Леш је затворена књига, неми сведок. Циљ је секције да отвори књигу, и да изазове сведока да говори. Зашто претпостављати да се истина налази у почетку, а не у средини или на крају књиге?

Преминуо је један човек и не зна се тачно узрок његове смрти. Зашто ограничити истрагу? Непотпуна секција у овом случају била би више но смешна.

Једног дана лекари су довршавали једну секцију, и то без резултата. У последњем моменту, међутим, приликом испитивања органа врата, откривено је једно парче цигаре, које је произвело асфиксију. Смрт, која је дуго времена изгледала тајанствена, и изазивала многе дискусије, објашњена је одједном на начин који није допуштао никакву сумњу.

Ну, и поред свију тако очигледних користи од секције, ипак не треба са њом претеривати, па је вршити и тамо где је посве излишна, као н. пр. приликом ужасних катастрофа и т. д.

* * *

Сматрамо за потребно да овде формулишемо један принцип. У кривичним истрагама треба контролисати и саму очигледност, јер ова очигледност може понекад бити лукавство, згодан маневар.

Један пример: Жртва је на земљи, убијена ударцима ножа. Нападач још држи у својој руци нож. Проверите добро целу ствар, па ћете се у извесним случајевима уверити, да су смртоносне ране биле задане сасвим другим оружјем, а не оним које има окривљени. Неко треће лице могло се умешати у борбу, или се сам

нападач намерно послужио другим оружјем.

Други пример: Жртва је пропала услед револверског метка; оружје се налази у њеној непосредној близини. Будите пажљиви и уверите се добро: да ли је баш то оно оружје, које је смрт проузроковало? Је ли куршум истог калибра?

Ове, и овима сличне макиавелистичне комбинације понекад су нарочито удешене да би само истрагу завеле и омеле.

Веома је важно, по нашем мишљењу, да истрага утврди кретање кривца пре и после извршеног злочина; да утврди часове и дистаницију и да начини детаљан план околине кроз коју је он прошао. Ова питања имају на претре у велику вредност.

Поред овога, неопходно је потребно, да истрага буде исто тако прецизна и марљива, као и одбрана.

Још нешто.

Нека рукопис буде читак и разумљив. Ова примедба важи за све писце, истражне чиновнике, полицајце, вештаке, лекаре ит.д.

Постоји веровање, да поједини од ове господе и не пишу зато да би могли бити читани. Услед нечитких и неразумљивих рукописа губе много у времену сви они чиновници, који ове рукописе по дужности морају читати, сем тога понекад остане нејасан какав главнији факт.

Callier, генерални прокуратор при апелационом суду у Гану, истакао је недавно жалосне последице кабалистичких рукописа овим изразима:

— Не заборавимо никад — вели овај односни истражни чиновник — да судије, за суђење на основу писмених докумената, имају само своје очи и своју интелигенцију. Верује се, да су они много способнији но што су у ствари, или се бар претпоставља. Уображава се, да нема помрчине кроз коју не могу продрти, да нема проблема који они не могу решити, и да нема рукописа који не могу лако читати. Ово је грдна заблуда, која највише штети онима који су у њој“.

* * *

Прикупити што више материјалних података; не оставити ништа у сумњи за ни против окривљеног; контролисати методички и математички све прикупљене податке; користити се најсавршенијим научним средствима; радити брзо, згодно и смишљено, — то су основна правила за истраживање злочина.

ПОУЧНО - ЗАБАВНИ ДЕО

ТАЈНА ПЛАВЕ СОБЕ

(НАСТАВАК)

II

Трагична случајност

Новост о самоубиству лепе грофице, коју су донеле све јутарње новине, произвела је у Паризу, ужасну узнемиреност, нарочито у оним друштвеним круговима,

у којима се кретала грофица Долорес де Секто.

Поред мртвог тела грофициног, које беше изложено у најлуксузнијем хотелу у Елисејским Пољима и које беше положено на кревет претрпан најскупоценијим и најређим цвећем, могао је човек видети најотменије личности и уметнике париске, јер је цео свет жалио лепу Долорес, чија појава беше тако нежна и мила, и која је тако брзо угасила свој живот, на начин овако неочекиван и трагичан.

Тело беше изложено целога дана и сутра дан, пошто је сахрана била одређена у једанаест сати, почели су се скупљати још од десет сати сви они, који су имали да изјаве саучешће мужу ове несретне жене и да је испрате до вечите куће.

Гроф де Секто у фраку, са црним рукавицама и краватном, примаше свет врло предусретљиво и, по његовом обичају, достојанствено. На његовом лицу, које изгледаше препуно бола, беше немогуће приметити прави осећај његове душе. Непрекидно примање овакве еlegantне, публике трајало је читав сат. Затим се појави шеф — организатор пратње и све би припремљено да се тело изнесе.

Људи већ беху готови да подигну тело претрпано цвећем, да би га однели у мртвачка кола, која чекају на улици и гроф се беше већ кренуо да заузме место иза мртвачког сандука његове несретне жене, кад се догоди једна случајност, која беше запрепастила и скаменила све присутне.

Један омален човек, ужасно блед, у елегантном оделу и црнини, приђе телу, које беше већ подигнуто и рече заповедајућим гласом:

— Противим се сахрани.

Услед овога сви се присутни беху ужасно узнемирили.

И пошто је гроф познао овога господина, он му ипак приђе и рече:

— Зашто се противите, господине, да се сахрани тело моје жене?

Мали човек погледа презривим погледом грофициног мужа и рече:

— Ви сте ме познали, јел те?

— Да, ви сте маркиз де Ксменес.

— Ваш шурак, одговори му маркиз са подругљивим осмехом.

Заиста мој шурак и не појмим, какав сте циљ имали, кад сте овамо дошли и направили овакав скандал?

Цео свет се приближио да чује шта се говори. Радозналост је била тако велика, да су у собу нагнули са свију страна и људи и жене, не водећи више рачуна о мртвом грофицином телу.

По собама, ходницима и авлији хотела подигла се ужасна ларма и узрујаност, која се најпосле проширила и на свет, који је стајао пред хотелом и очекивао тужан спровод.

Међутим, гроф се још увек препирао са својим шураком и изгледало је, као да хоће да се поједу.

Одједном гроф се окрете и поново рече послузи заповедајућим гласом, да се тело изнесе.

На ово се маркиз окрете и рече човеку који беше стајао иза њега:

— Извршите своју дужност, господине комесару.

И сваки је могао видети да је човек, коме се маркиз обратио, имао око појаса тробојну ешарпу.

Гроф постаде још блеђи. И, пришав комесару, рече:

— Зашто то? Шта ви тражите овде?

— Ја сам вам већ казао, рече маркиз оштрим и грубим гласом, да сам дошао, да спречим сахрану тоје јадне сестре.

— А зашто?

— Зато, што се она није сама убила, већ је убијена.

— Па ко је убио?

— Ви!

Ово одлучно и грубо тврђење поразило је грофа тако, да је услед овога порнуо и покрио очи рукама.

Али се одмах поврати и узвикну:

— То је страшно! Кајаћете се, господине, што сте проузроковали овај скандал и што сте ме теретили тако ужасно.

— Примам целу одговорност, одговори маркиз и пошто се окренуо комесару полиције, рече:

— Извршите своју дужност, господине.

И затим маркиз продужи:

— Бојао сам се да не стигнем касно. Кад сам сазнао за смрт моје сестре био сам у Русији. Одмах сам се кренуо првим возом.

— И срећом, ево ме. Осветићу моју јадну сестру!

Цео је свет нагрнуо да присуствује овој препирци и сви су изгледали услед овог догађаја ужасно запрепашћени.

И ма да се гроф трудио да својим лицем изрази бол своје душе и ма да се напрезао свим силама да узме индиферентно држање, ипак се у његовим очима могла видети ужасна душевна борба и гроф најпосле слегну раменима и рече:

— Ничему се више не противим. Радите, господине, шта хоћете. И у моме је интересу да се цела ствар потпуно расветли. На тај ћу се начин опрати ваше гнусне клевете и разуверити присутне, који пре нашег доласка на тако што никада не би ни помислили.

— Па то је појмљиво, одговори маркиз, пошто присутни нису имали исте разлоге као ја.

— Али овде није место за расправљање, рече маркиз. Препирка је и сувише дуго трајала

— Повлачим се, рече гроф, а ви радите шта хоћете. А ти јаднице опрости увреду, коју су ти мртвој нанели.

— Молите је пре за опроштај, што сте је убили, рече маркиз.

— Господине!

Они јурнуше један на другог да се потуку пред мртвим телом.

Комесар полиције и присутни морали су се најпосле умешати да их разваде. Узбуђење је било тако велико, да је комесар полиције са својим жандармима имао огромних тешкоћа да задржи узрујану масу светине, која је хтела пошто пото да уђе у хотел.

Гроф се повукао у своју собу и кад се у соби закључао, маска, која му је дотле покривала лице, нагло је пала.

Један ужасан и неописан страх показивао се тада на његовом лицу.

Гроф се срџа на једну фотељу и прошапта:

— Изгубљен сам!

Али одмах потом устаде, подиже главу и рече:

— Не, не, ништа се не зна. Ништа се не може сазнати. Ништа се не може доказати.

— Треба бити хладнокрван и одважан!

Он је изгледао готов да баца рукавицу својим непријатељима и спремљен за нову борбу.

Гроф је био човек пун енергије и цинизма и способан да изврши најгора дела, као и најбоља.

Пошто је маркиз де Ксименес пренео на клинику тело његове јадне сестре, ради секције, ускочио је у један аутомобил и наредио шоферу да га одвезе одмах код Марк Жордана.

Шеф детектива био је одсутан. Маркиз га је морао сачекати, пошто му је Леонек рекао, да ће се његов шеф одмах вратити.

Маркиз га је очекивао у његовом кабинету, чији прозори беху са булевару, и био је ужасно узбуђен, грозничав и потпуно утучен.

И кад се врата отворише, он јурну као без душе и узвикну:

— Ви сте господин Марк Жордан?

— Да, господине, одговори детектив.

— Ја сам маркиз де Ксименес, брат оне јадне жене, грофице де Сексто, о којој су већ све новине толико говориле...

— Самоубиство? доврши Марк Жордан.

На ово Маркиз климну главом и гледајући детектива у очи рече:

— Самоубиство? Да ли сте ви веровали, господине, у самоубиство? Ви сте веома интеллигентан човек. Позната ми је ваша јединствена полицијска способност и ваше психолошке опаске. Зар сте ви могли и једнога момента помислити на самоубиство?

(НАСТАВИЊЕ СЕ)

С француског
Милутин Т. Марковић

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Најновије злочиначке мајсторије. (Наставак). — Циганке имају обичај да продавалице по трговинама заварају врачанем по цртама на длану; у то време помагачица Циганка краде по радњи или на брзу руку размењује крупан новац, при чему такође ма на који начин оштети наивне девојке.

*

Крадљивци, којима је специјалитет да краду биљарске лопте, најрадије извршују замену лопта; понесу собом лопте направљене од обичне смесе, њих оставе на биљару, узимају лопте од слонове кости и нестаје их.

*

У једном случају утаје, чиновник је руковао новцем савијеним у фишеке; да би утају оставио за дуже времена неприметном, заменио је фишек са новцем са нарочито направљеним и у хартију

увијеним ваљцима од олова. Штета је износила на десет хиљада марака.

*

По налогу, једног чувеног бироа за рекламе, добиле су једном многе личности проспекте банкарске куће Мисков и комп. у Штетину, у којима су биле позиване на куповину сребрака „Лутрије Црвенога Крста“. На основу тога многи лаковерни људи, не сумњајући ни у шта, послали су на означену адресу по 3-60 марке за лоз и за листу згодитака. На четрнаест дана после пошиљке новаца, заинтересовани људи добили су писмо од банкарске куће Мисков и комп. у Коенхагену, којим им се саопштава, да су лозови Црвенога Крста разграбљени, и да им се на место њих шаљу неки дански колонијални лозови, код којих су изгледи за срећу и добит петнаест пута већи но код оних лозова Црвенога Крста. Послата $\frac{1}{8}$ коптала је само 1-65 марку. „Онај мали преостатак употребиче се добро кроз неко време“ писало је још у писму, а сем тога загарантована је и „најстрожа дискреција“.

*

Један осамнаестогодишњи трговачки помоћник Г. хвалио се пред својим новим познаницима, како стоји у врло добрим односима са вештацима и уметницима берлинске опере; на тај им је начин објаснио, како долази до најбољих места у опери за јевтине паре, и да ће их врло радо уступити и својим новим пријатељима, такође трговачким помоћницима. Кад су му ови положили по 4 до 6 марака, Г. им је предао неке карте на којима је био означен извесан дан; те су карте имали ови у означени дан да размене на каси опериној са правим улазницама. За дане кад је који од њих имао да иде у оперу, оставио је Г. прилично дуг рок, те је на тај начин успео да распрода што више таквих карата. На неки дан пред први рок кад је неко од другова имао да иде у оперу Г-а је нестало из Берлина, а овима је објашњен швиндлерај тек кад су долазили на касу оперину да размене улазнице.

6. Преваре и фалсификовање исправа.

Једног дана дође код сопственика куће П. један млад деран и предаде му једно писмо, за које рече, да је од пиљара А., који станује у истој кући. У писму је А. саопштавао своје газди, како се налази на централној пијаци и да на једној распродаји може по врло јевтину цену да дође до веће количине јабука и поморанџи. Како му недостаје новаца, то он моли да му газда пошаље по доносиоцу десет марака. И газда заиста, не слутећи ништа, да новац дечаку. Кад је А. дошао кући показа се, да је писмо било лажно. Варалици је пошло за руком, да у четири случаја на такав начин извара новаца од наивних људи, док је у десет осталих случајева остао само покушај. — Осуда је гласила годину и месец дана затвора.

*

Осамнаестогодишњи дрогиста Х. ступао је у службу као спољни момак или

покућар обично под лажним именом и на основу лажних исправа и сведожаба. Поверење својих газда умео је на тај начин да придобије, што им је згодном приликом показивао писма, као бајаги од његових родитеља, у којима му они желе сваку срећу у новоме послу и дају му многе и најлепше савете како треба да је вредан, радан и поштен у служби. Писма, као и исправе, писао је сам, и то све по једној утврђеној шеми. Добри син забринутих родитеља улучивао је тада најзгоднију прилику, кад би му газда поверио новца или коју ствар од веће вредности, да се с тиме изгуби. — Кад је најзад ухваћен, осуђен је на две године и три месеца затвора.

*

Један познати злочинац К., о коме ће и доцније бити речи, кад је једном хтео на брзу руку да дође до новца, послужио се овом мајсторијом. Фалсификовао је телеграм свога зета, који је био благајник у једној берлинској великој радњи. Телеграм је био упућен благајниковој жени и овако је гласио:

„Данас је преглед касе. Потребно ми је одмах 25 марака, иначе могу и службу изгубити. Новац предај младој девојци, која ће сад доћи.“

Мало после телеграма дошла је једна млада девојка, љубавница К-ова и благајникова жена даде јој 25 марака, а поред тога још и једну марку за трамвај и труд.

Т. Швиндлераји са огласима по новинама са набавком места и кауцијама.

Неки кафеџија Б. да оглас у новине, како једна велика пивара у Ерфурту тражи себи директора, за тим заступника за Берлин и више других чиновника. У Б-овој кафани било је означено место, где су се могли сазнати ближи услови, те је се по више људи почело скупљати на томе месту. Б. је објашњавао, како је он сродник труло богатог сопственика пиваре из Ерфурта, додајући како много од њега зависи, на чији ће се избор решити његов сродник.

Многобројни кандидати почели су тада на најпростији и најлакши начин да се улагују ка кафеџији, правећи код њега што веће цехове. Један од најватренијих кандидата потрошио је само за једно вече педесет марака.

Као се господин сопственик пиваре још никако није дао видети, неколико људи, жељни службе, постадоше нестрпљиви. Једне вечери прочита Б. један телеграм, којим жудно очекивани пивар јавља, да је приспео и да је одсео у извесном хотелу. Али он је за сада још много уморан, да би одмах могао приступити ангажману. Сутра дан отишао је и сам Б. у дотични хотел и вратио се тек после извесног времена са жалосном вешћу, да је господин сопственик пиваре тешко оболео. Међутим кандидати за службу били су у ствари сви жртва обичнога швиндлераја

*

Нека извесна Елизабета Б. прилазила је на омнибуским станицама, или и у

самим омнибусима, оним девојкама, за које је по изгледу нагађала да је могуће да би желеле службу. Ако би јој то нагађање упалило, она би се представила девојци под лажним именом и причала би јој како има ујака, господина В., који је са службом у двору, и како он хоће и њу да намести тамо у службу. Али томе је противан њен вереник, пошто хоће скоро да прави свадбу. Њу би, пак, веома радовало, кад би могла да нађе бар одмену, те да се ујак не би баш са свим наљутио на њу. Кад би она препоручила коју девојку, њу би ујак без сваке сумње узео у службу.

Наивне девојке, после такве приче радо су давале своје адресе, и у скоро су добијале писмо од „господина В.“, којим им јавља, да, према препоруци његове нећаке, ништа не стоји на путу њиховом ступању у службу у двору; само морају положити по 20 или 25 марака на име јемства и кауције, а за новац ће доћи нећака и донети за њ признаницу.

Ускоро по том дошла би добра нећака са лажном признаницом и са пуно приче, како је много уложила труда, док је убедила ујака В. о доброту дотичне девојке; кад би узела новац нестајало би је да се више никада и не врати.

*

У разним енглеским провинцијским новинама, с времена на време, излазили су огласи, у којима је обраћана пажња свету на то, да се у Лондону може да склопи и закључи брак за три дана. Некакав „интернационалан биро за заштиту права“ примао се посредништва у томе. При доласку млади би пар био дочекан и одведен у један одређени „приватан хотел“. После три дана може се већ извршити венчање, ако се нађу два сведока, који ће под заклетвом посведочити, да се будући брачни пар бави у Лондону најмање 21 дан. За набављање тих „центмена за заклетву“ требало је платити хиљаду марака унапред.

*

Жртва једног швиндлера за набавку места овако описује свој случај:

„Јавио сам се на адресу једног огласа, који је посведневно излазио по новинама, и у коме су тражени контоаристе, канцеларијски писари и т. д. Није потрајало дуго кад сам добио позив да се јавим у канцеларију филијале друштва „Реформа“ (централа у Хесену). Ту су ми најпре узели 5 марака за посредништво. Кад буде свршен ангажман казано ми је да спремам још 10 марака, дакле свега заједно 15 марака. Једнога дана добијем ја вест, да је за мене нађено једно са свим погодном место. Адресу дотичне фирме могли би ми рећи тек тада, кад исплатим целу уговорену суму за посредовање; ја платих свега десет марака, а осталих 5 обећах дати кад буде ангажман потпуно закључен. Пристадоше на то, узеше 10 марака и упутише ме једној фирми, код које је већ било заузето место на које сам ја рефлектовао. На моје протестовање вратеше ми 10 марака, али ми опет одмах узеше 5 марака за поновно посредовање. За тих 5 марака дадоше ми и признаницу,

коју сам тек доцније прочитао и видео, да сам платио 5 марака као претплату за неке огласне новине.“

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине моштаничке (окр. врањски), актом својим Бр. 1075, пита:

„Једно лице из ове општине, осудио је суд општ. врањске да плати 121 динар за дело из чл. 8. в. закона о унапређењу вођарства, рачунајући ту трошкове и накнаду за приватног тужиоца и таксе.

Па како је пресуда постала извршна, то је суд општине врањске, преко ереске власти, затражио да се наплата изврши од осуђеног.

Осуђени на протоколу код овог суда изјавио је, да готовог новца нема; да од живог мала има само два вола, а од непокретног имања такође да нема ни онолико, колико треба земљоделац да има према § 471. гр. суд. пост.

Како су наводи осуђеног у истини, то је суду потребно објашњење:

1. Може ли се горња осуда наплатити продајом дужникових волова или из његовог непокретног имања, кад он нема више преко оног што му штити § 471. гр. суд. пост.

2. Кад би суд издао уверење са одбором у смислу поменутог § 471. грађ. суд. пост. хоће ли бити какве одговорности за општинске часнике или не?“

— На ово питање одговарамо:

У члану 8. закона о унапређењу вођарства постављено је правило, да ће се новчана казна замењивати затвором само у том случају, ако се не може исплатити трећином имања осуђеног.

Ово је опште правило за кривце по овоме закону, али оно, кад су у питању земљоделци, трпи изузетак у смислу § 471. грађанског судског поступка, који, као специјалан, одређује: шта се земљоделцу може узети у попис и продати а шта не, било по грађанским потраживањима било по кривицама.

По овоме законском наређењу (замена од 24. децембра 1873 год. 36. XXVI стр. 14. и тачка 16. поменуте одредбе) земљоделцу се не може продати за *наплату казне* ништа од онога имања, које му је овим прописом заштићено.

Што се тиче досуђене накнаде штете, она се може из овога имања наплатити кад год је учињена *злочинством*, преступљењем *намерно* учињеним и иступљењем учињеним из *користољубља*. И остали трошкови, учињено овим кривицама наплаћују се без ограничења.

Према овоме, ако је пресудом општине врањске утврђено, да је кривица учињена из *користољубља*, онда ће се новчана казна претворити у затвор, а за досуђену накнаду штете и трошкове узети у попис и продати имање прво покретно, па онда непокретно, колико буде потребно за измирење досуде.

II

Суд општине кладовске, актом својим Бр. 2116, пита:

»Два овдашња грађанина спорила су се око неког дуга, у суми од 90 динара, па пошто ни један нису имали никакве стварне доказе, то су за доказ својих навода истицали главну заклетву.

Суд општине ове, на основу овога, донео је своју пресуду Бр. 1819., да се тужиоц за своје наводе у тужби закуне, а то је суд учинио због тога, што је он на рочишту изјавио, да пристаје да се куне а ово му је и тужени одобрио и суд је своју пресуду подвео под § 290. грађ. суд. поступка, у коме јасно стоји: *„Кад иарничар пристане да се закуне суд ће изрећи пресуду и одмах га заклету, ако није дошао, наредиће да се искле закуне.* Против оваке пресуде нема жалбе.«

Тужени није био задовољан овом пресудом, но је противу исте у законом року изјавио жалбу, и неготински првостепени суд односно разматрајући судија, одлуком својом од 30. јуна тек. год. № 13105, поништио је оvd. пресуду, својим примедбама.

Учитиво се моли уредништво, да изволи објаснити, да ли је радња разматрајућег судије правилна, и да ли се је у опште могао упустити у разматрање ове пресуде, кад по означеном законском пропису против ове пресуде нема места жалби?»

— На ово питање одговарамо:

Кад је, како суд вели, тужени повратио главну заклетву тужиоцу у смислу § 289. грађанског судског поступка, па је овај исту примио и чак се и заклео у смислу § 290. поменутог закона, онда је таква пресуда извршена и против ње нема места жалби, па се, наравно, судија не може ни упуштати у оцену исте нити је поништавати.

Ако је, дакле, тачно представљена ствар у предњем питању, онда радња судије није саобразна закону, и општински суд нека је врати суду са својим противразлозима у смислу § 20-б. реченог закона.

III

Деловођа општине рогачке пита:

»У ову општину приспео је већи број меница, по којима поједини оvd. сељаци дугују новчаним заводима, и на истим су потписати као трговци (а у ствари нити су кад били нити су сада) јер су по жељи зајмодавца морали тако потписати; и по истим је тражена забрана на стоку и осталу покретност појединаца.

Потписати учтиво моли за обавештење:

1. Да ли овакве потписнике, назови трговце, штити § 471. гр. суд. поступка, и да ли суд приликом извршавања забрана и одузимања имовине носи какву одговорност ако би крњио прописе § 471. пом. закона.

2. Да ли приликом извршеног пописа непокретног имања оваквим потписницима мора се оставити земље по закону на сваку пореску главу за уживање, јер нису трговци а потпис су такав морали дати.

3. Ако би се приликом извршеног пописа спрема неког лица, окрњио законски пропис, који би за ту учињену грешку сносио одговорност ако би је било: да ли онај који попис извршује или онај који то наређује?»

— На ово питање одговарамо:

У извесна друштвена занимања не улази се само по једностраној и произвољној вољи и жељи појединаца, него се претходно морају испунити услови, које су поставили земаљски закони.

Тако, да неко буде трговац, мора прво да положи испит, прописан § 61. еснафске уредбе, а за тим протоколише и објави фирму у смислу § 5. и 7. трговачког закона.

Тек кад једно лице испуни све ове услове, улази у ред трговаца и по закону се признаје за таквог.

Према томе, ништа не вреди то, што се неко на меници потпише као трговац, ако је он иначе земљорадник, јер тада меница нема менична преимућства, него има значај обичне обвезе.

Наравно, да се сељаци не користе наређењима чл. 71. и 78. трговачког законика, јер су лажним потписом свога занимања учинили кривицу, али су власти *дужне да пазе по званичној дужности*, при извршењу забрана и пописа, на наређења § 471. грађанског судског поступка, и да осујећавају продају земљорадничке имовине у границама законског благодејања, без обзира на то, што ће потписници меница одговорити кривично, јер ће се само тако сузбити самоубиствено задуживање сељака.

За повреду § 471. поменутог закона одговара и онај, који доноси одлуку о забрани или осуди, а и онај, који попис врши.

Ово је питање било предмет расправе и у прошлој години, и ми сада на њега одговарамо само зато, што је од големе важности за наш сељачки свет, али замерамо деловођи што га у своје време није прочитао, него се сада опет о њему морало говорити на штету других питања.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖЕ СЕ

Трифуна Т. Михајловића, шегрта Љубе Антоновића, оvd. танетара, који је 6. пр. м-ца нанустио радњу свога газде и отумарао незнано куд, тражи Управа града Београда ради предаје родитељима. Трифун је стар 15 година, малог раста, сувоњав, црномањаст, на десном слепоку има ожиљак од убоја; у плавом је оделу. — Акт Управе града Београда Бр. 40600.

Љубисава Јанковића, из старог Адибеговца, кога је нестало 30. пр. м-ца са панађура у Свилајинцу, и за кога се држи да су га одвели Цигани, тражи комесар панађура ради предаје родитељима. Љубисав је стар 9 година, плаве косе, у опште плав; у сељачком је оделу, на ногама има опанке; а на глави шајкачу. — Делеша комесара панађура у Свилајинцу Бр. 6.

Радована Перовића, бив. финансијског стражара, који је 25. пр. м-ца отумарао од своје куће незнано куд, тражи Управа града Београда, јер држи — по казивању његове жене — да се из очајања убио. Радован је стар 44 године, сувоњав, црномањаст, црних бркова, брија се; на себи има: један зимски, а испод овога летњи капут, грао официрске панталоне, на ногама чизме, а на глави шајкачу. — Акт Управе града Београда Бр. 40482.

Душице, кћери **Милосава Радишића**, оvd. служитеља поште и телеграфа, 31. пр. м-ца нестало је. Она је стара 15—16 година, средњег раста, у опште смеђа; од одела има на себи: поркетску блузу са ружичастим коцкама и поркетску сукњу са жутим пругама, преко блузе при жакет, на ногама црне ципеле са дугметима, а на глави црну мараму. — Акт Управе града Београда Бр. 40165.

Нека све полицијске и општинске власти живо потраже нестала лица и пронађене упуте именованим властима, које су тражење захтевале.

УХВАЋЕНИ

Љубомир М. Радуловић — **Радовановић**, из Вуковца среза хомољског окр. пожаревачког, осуђеник пожаревачког казног завода, чију смо потерницу изнели у 29. броју листа, ухваћен је, те је према томе престала потреба за даљим његовим тражењем.

Никола Маленовић, из Грабовнице среза деспотовачког, **Илија Страиновић**, из Мелнице среза млавског, и **Милосав Митић**, из Лугавчине среза подунавског, чије смо потернице изнели у 35. броју овога листа, ухваћени су, те је према томе престала потреба за даљим њиховим тражењем.

ПРОНАЂЕН

Јован — Јохан, син **Андреје Фајглера**, раденика из Београда, чије смо тражење изнели у 35. броју овога листа, пронађен је, те је према томе престала потреба за даљим његовим тражењем.

ПРЕДАО СЕ

Драгољуб Стаменковић, звањ «Руђа», из Мишевића, среза белчиног, осуђеник беогр. казн. завода, чији је позив на предају изашао у 35. броју овога листа, 27. пр. м-ца предао се сам Управи беогр. казн. завода, те је према томе престала потреба за даљим његовим тражењем.

ПОТЕРЕ

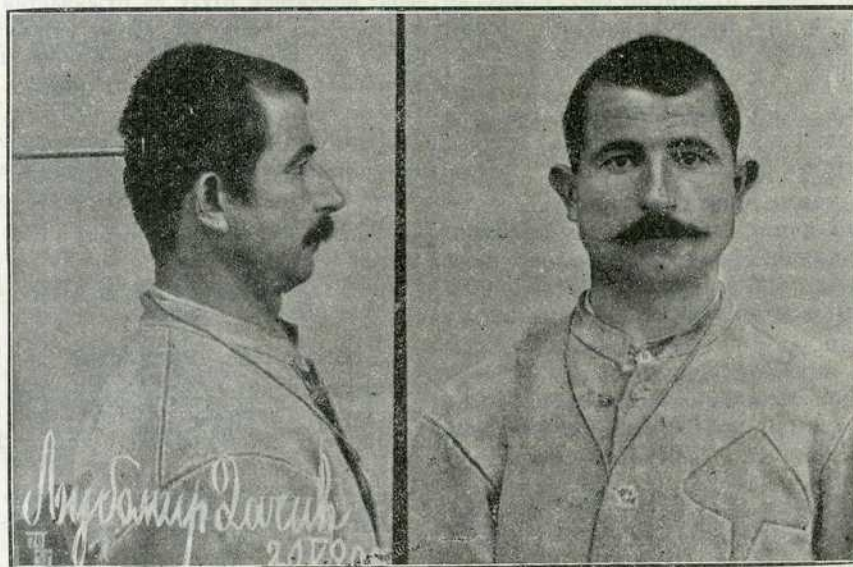
Новица Вуловић, коцкар, 23. прошлог месеца побегао је из притвора начелства округа смедеревског. Новица је стар 25 година, средњег раста, смеђих бркова, брија се; на гркљану има један попречан ожиљак од удара ножем. — Делеша начелства окр. смедеревског Бр. 8062.

Станиша Ненадовић, трговачки помоћник, родом из Блазнаве среза јасеничког окр.

крагујевачког, покрао је свога газду Адолафа Анафа, трговца из Пожаревца и побегао. Станиша је стар 17 година, средњег раста, округлог лица, у опште смеђ; на себи има сако одело од сегелтуха, а на глави црн шешир. — Денеша начелства окр. пожаревачког Бр. 14012.

Љубомир Дачић, из Драговца среза пожаревачког, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, 31. прошлог месеца побегао је са аде код Туприје, где је био на раду. Љубомир је стар 35 година, средњег раста, црне косе, црне браде и бркова, угаситих очију,

од особених знакова има: младеж величине сочива, удаљен за 3 см. изнад седмог кичменог обртња; брадавицу величине кукурузнога зрна, удалену за 9 см. изнад и у десно од седмог кичменог обртња; изнад слепих очију ћелав је; по грудима има много незнатих црних младежа. — Денеша Управе државног сточарског завода у Добричеву Бр. 4.820.

Јохан Кремер, из Каменице у Аустрији, који је осуђен осам година робије због убиства, побегао је из митровичког казненог завода. Он је прво прешао у Шабац, па га је одатле нестало и држи се да је отпутовао за Београд. Јохан је стар 30 година, високог раста, прилично развијен, дугуљастог лица, у опште плав. Јохан се крије и под именом «Ивана Ковачевића». — Денеша начелства округа подринског Бр. 12.257.

Милош Петронијевић, литографски ученик, 26. прошлог месеца покушао је да удепешеним кључевима отвори касу своје газди Петру Марковићу, оvd. литографу, па кад у томе није успео, побегао је. Милош је стар 18 година, високог раста, прилично развијен, у лицу промањаст. — Акт Управе града Београда Бр. 40.492.

Милош Н. пекар, родом из Прокупља, извршио је крађу новца Младену Митровићу, механицији из Ниша, па је побегао. Милош је стар 20 година, високог раста, округлог лица, промањаст; на себи има: војничке чакшире, подеран капут, а на глави шајкачу. — Акт начелства окр. нишког Бр. 18.516.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине најживљу потеру, и у случају проналаска

стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позицом на означене бројеве акта или денеша.

НАЂЕН ЛЕШ

12. пр. м-ца, на обали Дунава, у атару општине куличке, нађен је један леш непознатог човека. Непознати је стар 25 година, прилично развијен, високог раста, црне густе косе, малог чела, малих смеђих бркова, здравих зуба; на себи је имао пливачке гаћице са узаним пр-

веним попречним пругама. — Преноручује се свима полицијским и општинским властима да потраже фамилију овог непознатог лица, а и приватне молимо ако би знали штогод, што би ишло у прилог утврђења идентичности овог леша, да о томе известе начелство округа смеревског с позивом на акт Бр. 7855.

КРАЂЕ СТОКЕ

Начелник среза добричког у Прокупљу, одузео је од скитачких Цигана једну кобилу длаке алатасте, матору 6 година, са жигом »В», за коју нису имали сточног билета.

Сумња се да је ова кобила украдена и тражи јој се сопственик. — Денеша начелника среза добричког Бр. 10408.

22. прошлог м-ца Милану Жикићу, из Праксовчета, среза ражањског, украден је један јунац, матор годину дана, плаве длаке, без роваша. — Акт начелника среза ражањског Бр. 8559.

Ноћу између 30. и 31. прошлог м-ца непознати крађивци украли су две краве са мушким теладима Јовану Ристићу, из Лапова. Краве су маторе 4—5 година, жуте длаке, без рогова, а швајцарске су расе; телад имају по 5 месеци, длаке су жуте. — Денеша начелника среза лепеничког Бр. 17928.

22. прошлог м-ца Арси Ђорђевићу, из Младеновца, украден је са ливаде један коњ, матор 19 година, доратасте длаке, подсечене гриве и репа, у десно око ћорав, а са жигом «О». — Денеша начелника среза космајског Бр. 20622.

Ноћу између 28. и 29. прошлог месеца непознати крађивци украли су: две кобиле Ивану Николићу, из Сремчице; једна је висока 144 см., мрке длаке, а друга је висока 143 см., доратасте длаке — обе имају жиг «в»; једног коња Јоци С. Станковићу, из Сремчице, високог 145 см., маторог 8 година, зелене длаке, са жигом положено «в»; једну кобилу Радовану Миљковићу, из Сремчице, матору 8 година, високу 142 см., са жигом «О». — Денеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 15267. и 15268.

Новаку Симоновићу, из Николичева, среза зајечарског, ноћу између 29. и 30. пр. м-ца непознати крађивци украли су једну кобилу, матору 7 година, високу 145 см.; мрко-доратасте длаке, брњаста, са жигом положено «в». — Денеша начелника среза зајечарског Бр. 15052.

Ноћу између 27. и 28. пр. м-ца из авлије Радована Бабића, из Нереснице среза звишког, украден је један коњ Раје Перића, из Милатовца среза хомољског. Коњ је матор 10 година, алатасте длаке, без роваша, са жигом «В» и «Т». — Денеша начелника среза звишког Бр. 9871.

27. пр. м-ца непознати крађивци украли су две кобиле и једног коња Милану Љубиновићу, из Бељине; једна је кобила матора 7 година, алатасте длаке, цветаста, друга је кобила мрке длаке — обе су високе 140 см., и са жигом положено «Т»; коњ је матор 14 година, висок 138 см. са жигом положено »Т». Стока је отерана у правцу Београда. — Денеша начелника среза космајског Бр. 20622.

Јовану Петровићу, из Новог Села, 31. пр. м-ца непознати крађивци украли су једног коња маторог 10 година, отворено-зелене длаке, у три ноге поткован је немачким говом, а у једну турским; на левој страни врата има жиг «О». — Денеша начелника среза студеничког Бр. 12112.

28. пр. м-ца украден је један коњ Димитрију П. Павловићу, из Сибнице, матор 10 година, висок 156 см., са жигом «К». — Денеша начелника среза космајског Бр. 20729.

28. пр. м-ца непознати крађивци украли су једну кобилу са мушким ждребетом Стевану Радовановићу, из Сибнице, матору 11 година, доратасте длаке, високу 149 см.; ждребе је алатасте длаке. — Денеша начелника среза космајског Бр. 20730.

Ноћу између 1. и 2. тек. м-ца непознати крађивци украли су једног коња Васи Русевићу, тежаку из Старог Апибеговца среза орашког; коњ је матор 8 година, доратасте длаке, са жигом «К»; на леђима има убој од седла. — Денеша комесара панађура у Свилајинцу Бр. 16.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крађивце.

МАНГУП СТОКА

У реону општине пиротске нађена је једна мангун крава, матора 5—6 година, мрке длаке; на левом рогу има жиг г/2. — Сопственика упутити начелству окр. пиротског с позивом на денешу Бр. 11.967.